

Valsts augu
aizsardzības dienests

Integrētās augu aizsardzības ieviešana Latvijā

Anitra Lestlande

Integrētās augu aizsardzības daļas vadītāja

Valsts augu
aizsardzības dienests

Vēsture I

- **Integrētā audzēšana dārzeņiem, augļiem un ogām – no 2006. gada**
- **No 2009. gada 15. septembra MK noteikumi Nr. 1056 „Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības un kontroles kārtība”**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Vēsture II

VAAD uztur integrēto audzētāju reģistru, kurā šobrīd reģistrējušies **396** audzētāji – augļu, ogu, dārzeņu un cietes kartupeļu audzētāji

**www.vaad.gov.lv > Reģistri un saraksti
> Augu aizsardzība > Lauksaimniecības
produktu integrētās audzēšanas reģistrs**

Valsts augu
aizsardzības dienests

NORMATĪVAIS REGULĒJUMS

2009. gada 21. oktobrī Eiropas Komisija pieņēma Direktīvu 2009/128/EK, kuras 14. pants un III Pielikums – Integrētās augu aizsardzības likumiskais pamats

Valsts augu
aizsardzības dienests

NORMATĪVAIS REGULĒJUMS

- Ministru kabineta 2009.gada 12. augusta rīkojums Nr.558 „**Integrētās augu aizsardzības politikas attīstības pamatnostādnes 2009. - 2015. gadam**”
- **2013. gads - 3 darba grupas** – laukaugos, augļaugos, kartupeļos un dārzeņos
- MK 2009. gada 15. septembra noteikumu Nr.1056 „**Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības un kontroles kārtība**” grozījumu projekts

Valsts augu
aizsardzības dienests

NORMATĪVAIS REGULĒJUMS

Ministru kabineta 2009. gada
15. septembra noteikumu
Nr.1056 **„Lauksaimniecības
produktu integrētās
audzēšanas, uzglabāšanas
un marķēšanas prasības un
kontroles kārtība”** grozījumi
(03.06.2014)
(turpmāk – MK noteikumi)

Valsts augu
aizsardzības dienests

NORMATĪVAIS REGULĒJUMS

MK noteikumu II nodaļas prasības ir obligātas visiem **profesionālajiem** augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem, kā arī personām, kam nav apliecības otrās reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļu iegādei un lietošanai, bet kuras izmanto sniegtos pakalpojumus augu aizsardzības jomā.

Latvijā ~17000 saimniecības

Valsts augu
aizsardzības dienests

Informācijai

Citās ES dalībvalstīs:

- Monitoringa – obligāts;
- Monitoringa rezultātu un smidzinājuma datu pieraksti – obligāti;
- IAA – grūti izkontrolējama, nepieciešama individuāla pieeja katrai saimniecībai.

The European Union

Valsts augu
aizsardzības dienests

Nākotne

**Latvijā → pārejas periods,
kad inspektori:**

- Mācīs
- Izskaidros
- Konsultēs
- Uzmundrinās
- Atbalstīs

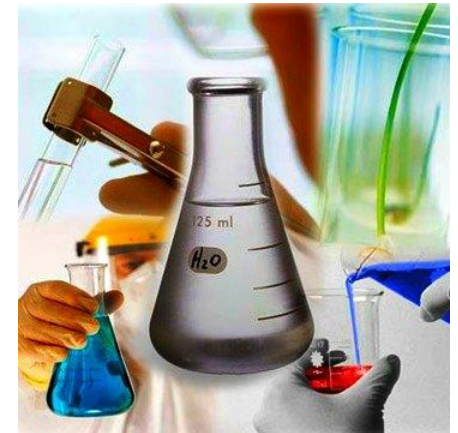

Valsts augu
aizsardzības dienests

Galvenās kopīgās prasības – ieviešamas un pārbaudāmas I

Augšņu agroķīmiskā izpēte vai augšnes analīzes ik pa 7 gadiem:

- agronomiski svarīga un nepieciešama pašiem zemniekiem
- pārbaudāma
- ieviešana pakāpeniska

Valsts augu
aizsardzības dienests

Galvenās kopīgās prasības – ieviešamas un pārbaudāmas II

- **Mēslošanas plāns katram kultūraugam, balstoties uz katra lauka augšņu agroķīmiskās izpētes vai augsnes analīzes datiem:**
 - efektīvas saimniekošanas pamats
 - pārbaudāms
 - ieviešana pakāpeniska

Valsts augu
aizsardzības dienests

Galvenās kopīgās prasības – ieviešamas un pārbaudāmas III

• Monitorings savos laukos – kultūraugu attīstības un kaitīgā organisma izplatības un dinamikas novērojumi:

- lietderīgas un agronomiski pamatotas AAL
lietošanas pamats
- pārbaudāms
- ieviešana pakāpeniska

Valsts augu
aizsardzības dienests

Galvenās kopīgās prasības – ieviešamas un pārbaudāmas IV

• Uzskaites sistēmas izveidošana saimniecībā, kurā dokumentē veiktās darbības:

- noderīga pašam zemniekam – pēc pierakstiem var novērtēt pielietoto pasākumu lietderību, efektivitāti un sasniegtos rezultātus
- pārbaudāma
- ieviešana pakāpeniska

Valsts augu
aizsardzības dienests

Galvenās kopīgās prasības – ieviešamas un pārbaudāmas V

- **Lai izvairītos no rezistences rašanās, AAL lieto, ievērojot marķējumā dotās norādes par rezistences veidošanās riska ierobežošanu:**

- prasību ievērot marķējumu nosaka arī Augu aizsardzības likuma 10. pants

Valsts augu
aizsardzības dienests

Galvenās kopīgās prasības – ieviešana ar vadlīnijām I

- **Veic nepieciešamos agrotehniskos pasākumus, lai nodrošinātu attiecīgajam kultūraugam optimālus augšanas apstākļus:**

- veicina stipru un izturīgu augu augšanu, kas labāk iztur kaitīgo organismu „uzbrukumus”
- būs aprakstīti katra kultūrauga integrētās audzēšanas vadlīnijā

Valsts augu
aizsardzības dienests

Galvenās kopīgās prasības – ieviešana ar vadlīnijām II

• **Tīra noliktavas, glabātuves,
iekārtas, tehniku un
instrumentus, lai novērstu kaitīgo
organismu izplatīšanos:**

- profilaktiska, lēta kaitīgo organismu ierobežošanas metode
- būs aprakstīti katra kultūrauga integrētās audzēšanas vadlīnijā

Valsts augu
aizsardzības dienests

Galvenās kopīgās prasības – ieviešana ar vadlīnijām II

• Rizoktonija *Rhizoctonia solani/carotae* - **burkāniem**

Mehāniskie, bioloģiskie un agrotehniskie pasākumi slimības ierobežošanai.
Augsekas ievērošana. Augu atlieku iestrādāšana augsnē iespējami ātri pēc ražas novākšanas. Temperatūras noregulēšana glabātuvēs (lai nerodas kondensāts).
Noliktavu un glabātavu, konteineru, inventāra dezinfekcija pirms jaunās ražas ievietošanas.
Mikrobioloģisko preparātu iestrāde augsnē pirms sējas.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Galvenās kopīgās prasības – ieviešana ar vadlīnijām III

•Izmanto bioloģiskās, mehāniskās vai agrotehniskās kaitīgā organisma ierobežošanas metodes:

- nepiesārņo vidi, neatstāj ietekmi uz cilvēku veselību
- būs aprakstītas katra kultūrauga integrētās audzēšanas vadlīnijā

Valsts augu
aizsardzības dienests

Galvenās kopīgās prasības – ieviešana ar vadlīnijām III

Miežu pundurrūsa *Puccinia hordei*

Slimības pazīmes. Inficē miežus. Pazīmes līdzīgas brūnajai rūsai uz kviešiem - pustulas oranžas līdz brūnas, novietotas izklaidus, tikai sīkākas. Apkārt pustulām veidojas hlorotiska apmale. Vecākas pustulas kļūst tumšākas. Pazīmes galvenokārt atrodamas uz lapu plātnes virsmas, retāk apakšpusē un uz lapas maksts, kā arī uz stiebra.

Slimības nozīmība. Spēcīgas infekcijas rezultātā iespējami ražas zudumi 3-7% un pat 20% apjomā. Inficētajiem augiem veidojas sīkāki graudi, alus miežu šķirnēm var būt zemāka iesala kvalitāte. Ja slimība sējumā izplatījusies agri, var būt samazināts graudu skaits vārpā (Priekule, 2014). Latvijā sastopamība atšķiras pa gadiem. Atsevišķos veģetācijas periodos, kad biežāk sastopama, var būt postīga.

Infekcijas avots. Inficēti pabiru asni un augu atliekas, inficēti ziemas mieži.

Slimību veicinoši faktori. Sporū izplatīšanos veicina mēreni silts, sauss un vējains laiks. Sporū dīgšanu un augu inficēšanu veicina brīvs ūdens uz lapām. Inficēšanās process var notikt, ja gaisa temperatūra ir 5-25°C, bet optimālā temperatūra ir 17-20°C.

Profilaktiskā augu aizsardzība. Izturīgu šķirņu audzēšana.

Ķīmiskā augu aizsardzība. Pundurrūsas infekcijas attīstības gadījumā nopietni jāpadomā par fungicīdu lietošanu.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Galvenās kopīgās prasības – ieviešana ar vadlīnijām IV

- Ja iespējams, lieto mazāko AAL
reģistrēto
devu vai lieto atsevišķās lauka vietās

Valsts augu
aizsardzības dienests

Prasības atsevišķiem kultūraugiem - ieviešamas un pārbaudāmas I

MK noteikumu II nodaļā pēc kopīgajām prasībām, kas attiecas uz visiem kultūraugiem, seko prasību uzskaitījums atsevišķiem kultūraugiem

Valsts augu
aizsardzības dienests

Prasības atsevišķiem kultūraugiem - ieviešamas un pārbaudāmas II

- **par nepieciešamo augu maiņu:**

- viens no lētākajiem līdzekļiem, kā nodrošināt kultūraugu veselību un saglabāt augsnes auglību

- pārbaudāma

- ieviešana pakāpeniska

Valsts augu
aizsardzības dienests

Prasības atsevišķiem kultūraugiem - ieviešamas un pārbaudāmas III

•prasības sēklas vai stādāmajam materiālam:

- kvalitatīva sēkla vai stādāmais materiāls –
augu veselības un labas ražas pamats
- pārbaudāma
- ieviešana pakāpeniska

Valsts augu
aizsardzības dienests

VAAD darbības

File Edit View History Bookmarks Tools Help

Integrētā augu audzēšana un... x +

noverojumi.vaad.gov.lv Search

Most Visited Getting Started AAL lietojums Suggested Sites Web Slice Gallery

UZ VALSTS AUGU AISARDZĪBAS DIENESTA MĀJASLAPU Meklēt...

SAITES PALĪDZĪBA LAPAS KARTE

INTEGRĒTĀ AUGU AUDZĒŠANA UN KAITĪGO ORGANISMU MONITORINGS

KARTE JAUNUMI INTEGRĒTĀ AUDZĒŠANA KULTŪRAUGU FENOĻĢIJA KAITĒKĻU FENOĻĢIJA AUGU SLIMĪBU ATĪSTĪBAS ĪPATNĪBAS

Jaunumi

26.12.2014

Ziemas rapša sējumi gatavi ziemošanai

24.12.2014

Graudaugi sagatavojušies ziemai labi

Kultūraugu novērojumi kaitīgo organismu konstatēšanai

Karte testēšanas režīmā!

Periods no: 04.01.2015

Periods līdz: 04.02.2015

Kultūraugs: Visi ...

Kaitīgais organisms: Visi ...

Kuresaare Elva

Valsts augu
aizsardzības dienests

KUR IEGŪT INFORMĀCIJU

Valsts augu aizsardzības dienesta

mājaslapās:

www.vaad.gov.lv

<http://noverojumi.vaad.gov.lv/>

anitra.lestlande@vaad.gov.lv

Valsts augu
aizsardzības dienests

Paldies par uzmanību!

